

بسم الله الرحمن الرحيم

شاخصه های طلبه ایده آل با تأکید بر سیره عملی پیامبر اعظم « صلی الله علیه و آله »

حجت الاسلام و المسلمین علی اکبر حسنی

سحر محمدجانی لاکه

خدیجه سمیع کلشتری

طاهره کاظم پور کبته

حوزه علمیه حضرت معصومه « سلام الله علیها » رودبار

چکیده:

داشتن آگاهی های لازم و کافی در زندگی هر فردی به خصوص طلبه، او را به سمت زندگی نو و پر باری نوید می دهد. درس های آموزش اخلاق که تئوری هم نیستند و باید در زندگی عملی فرد رخ نشان دهند؛ از امور فوق مهمی هستند که نیازمند یاری خداوند می باشند و با وجود نبی اکرم «صلی الله علیه و آله» به عنوان معصوم، نبود الگو عذری پذیرفتی نیست. برای مقابله با آسیب های اجتماعی فرد طلبه باید در وهله اول به تهذیب نفس پرداخته چرا که این اصل است که او را متمایز از سایر جانداران می نماید. در این مرحله ابتدا به مشارطه با خویش پرداخته به مواظبت می پردازد و در محاسبه از خویشتن غفلت ندارد سپس اگر برخلاف مشارطه خویش رفتار نموده با مؤاخذه خود، راه تهذیب نفس را طی نماید. در این راه پرفراز و نشیب از زهد و ساده زیستی تا توکل به خدا همه را در جهت خودسازی انجام می دهد.

طلبه علاوه بر خود سازی، باید به جایگاه علم، آگاهی داشته و شناختی عمیق از اسلام داشته باشد و از یادگیری علوم روز غافل نشود و به سخت کوشی شهره گردد تا در اجتماع بتواند مسائل جامعه را به بهترین نحو درک نماید. یکی از امور آن، دشمن شناسی و مبارزه با خرافات می باشد که این موارد در بعد سیاسی اسلام تجمیع گشته و یادآور مبارزات نبی اکرم «صلی الله علیه و آله» در این موارد می باشد.

کلید واژه: شاخصه، طلبه، پیامبر اعظم «صلی الله علیه و آله»، تهذیب نفس، شناخت، اجتماع، سیاست.

انسان سازی و تبلیغ دین از نقش های اساسی انبیاء بوده و در پی آنها عالمان دینی به عنوان وارثان انبیاء نقش مهمی در تأمین سعادت بشر دارند و طلاب به عنوان قشری برگزیده از میان این عالمان، باید با نگاهی نو به عرصه ای که در آن حضور دارند، سعی نمایند شخصیت علمی و عملی خود را هم در بعد فردی و هم در بعد اجتماعی به بالاترین حد ممکن برسانند در این بین با نگاهی نو به سیره نبوی، می توان ایده آل های مد نظر را از رسول گرامی دریافت نموده و در زندگی فردی و حیات اجتماعی بازتاب داد. در مورد تاریخچه تحقیق می توان به سیره های گوناگونی که در مورد حیات پیامبر اکرم «صلی الله علیه و آله» نگاشته شده اشاره نمود و در مورد بایسته های طلبگی نیز در طی سالهای اخیر می توان از کتاب آداب الطلاب آقای مجتهدی تهرانی یاد نمود اما پیوند میان سیره نبوی و بایستگی طلبگی بحثی جدید می باشد که مقاله حاضر سعی در پاسخ به سوالاتی از قبیل چگونگی تهذیب نفس، بایستگی علمی و اجتماعی با تأکید بر سیره نبوی، می باشد؛ که باز شدن سوال طی فصولی چند هدف عنوان تحقیق، حاصل می گردد.

Contents

۲.....	چکیده:
۳.....	مقدمه
۴.....	فهرست مطالب
۶.....	فصل اول: مفاهیم
۶.....	الف - شاخصه
۶.....	ب - طلبه
۷.....	ج - سیره
۸.....	فصل دوم: شاخصه های اخلاقی
۸.....	۱- تهذیب نفس
۱۰.....	۱-۱. مشارطه و عزم
۱۰.....	۱-۲. مراقبت و مواظبت
۱۱.....	۱-۳. محاسبه
۱۱.....	۱-۴. مؤاخذة
۱۱.....	۲- زهد و ساده زیستی
۱۵.....	۳- اخلاق معاشرت
۱۸.....	۴- توکل به خداوند
۲۰.....	فصل سوم: شاخصه های علمی
۲۰.....	۱- ارزش علم و علماء
۲۱.....	۲- شناخت عمیق از اسلام
۲۱.....	۳- شناخت نیاز های جامعه و آشنایی با علوم روز
۲۴.....	فصل چهارم: تبلیغ دین و انتقال معارف ناب محمدی
۲۴.....	۱- داشتن سخن نرم

۲۵	۲- سخت کوشی.....
۲۷	۳- آراستگی.....
۲۹	فصل پنجم: بایسته های اجتماعی طلبه ایده آل با دقت در سیره نبوی.....
۲۹	۱- درک مسائل اجتماعی.....
۳۰	۲- مبارزه با خرافات.....
۳۲	۳- دشمن شناسی.....
۳۶	۴- در صحنه سیاست.....
۴۰	نتیجه گیری و پیشنهادات.....
۴۱	منابع.....

و آله» در حوزه خارجی مبتنی بر دعوت بود و آن حضرت از ابتدای بعثت و قبل از مهاجرت به مدینه و یا بعد از هجرت و حتی هنگام فتح مدینه و مکه این اسلوب را بعنوان برنامه ای هدفمند برگزیده بود و علاوه بر اینکه ایشان، رسالت خود را بر این اصل استوار گردانده بود، این شیوه را برای سفیران خویش نیز توصیه می نمود و سفیران ایشان نیز موظف بودند تا از دستورات ایشان تبعیت نمایند و دعوت را بر شیوه های دیگر مقدم بدانند.

شایسته است که علمای اعلام، خطباء و مبلغین، با نفوذ کلمه ی خود در اقشار مختلف، تقوا و توکل و صبر و مجاهدت را به مردم توصیه کرده، همگان را در برابر مکر و خدعه دشمنان هوشیار سازند و وظیفه اسلامی و انقلابی دفاع از جمهوری اسلامی را، همواره در یاد آنان نگهدارند.

طلاب علوم دینی در کنار تحصیل و فراگیری فن اجتهاد و فقاہت با تهذیب نفس و قدرت فهم سیاسی، در همه ی صحنه هایی که انقلاب نیاز دارد، حضور یافته، با زبان و عمل، وظایف خود را انجام دهند.^۱

۱. محمد عالم زاده نوری، همان، ص ۱۲۳

نتیجه گیری و پیشنهادات

با تأمل در زندگی رسول گرامی اسلام «صلی الله علیه و آله» و سایر برگزیدگان الهی در می یابیم، مردان بزرگ تاریخ انسانهایی بوده اند که خودسازی را از درون خویش آغاز نموده اند و به بیرون تعمیم داده اند به عبارت دیگر، اگر تهذیب نفس اولیه و عشق به یادگیری و ارزش گذاری علمی روی مسائل اجتماع نبود آنان هرگز به عنوان نمونه برتر توسط خداوند معرفی نمی شدند پس بجاست عالمان دینی و به تبع آن طلاب محترم که خود را طلایه دار الگو گیری از نبی اکرم «صلی الله علیه و آله» می دانند در تک تک رفتار های آن بزرگوار دقت نظر داشته چرا که هیچ یک از رفتار های ایشان نمودی از فردی که برای خود زندگی می کند را ندارد و به عنوان معصوم تمام حرکات و سکنات او بهترین الگو برای آحاد افراد جامعه و از جمله طلاب محترم می گردد. و برای بهره برداری از این مهم می توان به امور زیر وقتی دیگر داشت.

- ۱- ملموس کردن تمام رویداد های زندگی نبی اکرم «صلی الله علیه و آله» به عنوان یک معصوم.
- ۲- آگاهی دادن عمومی نسبت به این مطلب که می توان و باید از رفتار پیامبر «صلی الله علیه و آله» الگو بگیریم.
- ۳- تشویق طلاب به بهره گیری بیشتر و مداوم از سیره نبوی.
- ۴- ارائه جزوات آموزشی به طلاب.
- ۵- تقویت بنیان های اعتقادی فرد که حضور خدا را در همه جای زندگی خود حس نمایند.

۱. ابن هشام الحمیری، سیره النبی، ج ۴، کتابخانه مدرسه فقهت، <http://lib.eshia.ir>
۲. اجلال، زهرا، سایت قرآن تبیان <https://artick.Tebyan.Net>
۳. الکلینی، أبو جعفر محمد بن یعقوب، (۱۴۳۰ ه.ق)، الکافی، ج ۴، مرکز بحوث دار الحدیث، الناشر دار الحدیث
۴. امانلو، حسین، (۱۳۹۳)، بشقاب های سمی، چاپ سوم، انتشارات فرآهنگ اندیشه.
۵. بحر العلوم، سید مهدی، (۱۳۹۰)، رساله سیر و سلوک، شارح کتاب: سید محمدحسین حسینی طهرانی، انتشارات علامه طباطبائی.
۶. برخوردار فرید، شاکر، (۱۳۹۲)، آداب الطلاب (چاپ ششم)، تهران، انتشارات لاهوت.
۷. بیاتی، نبی الله، (۱۳۹۴)، چگونه کلاس جذاب داشته باشیم؟ (چاپ دوم)، تهران، انتشارات ستاد اقامه نماز.
۸. تبیان آثار موضوعی، روحانیت و حوزه های علمیه از دیدگاه امام خمینی (ره)، چاپ پنجم، چاپ و نشر عروج، تهران ۱۳۹۱.
۹. جوشقانی، حسین، جنگ نرم از دیدگاه قرآن، چاپ دوم، تهران، نشر ساقی، تهران ۱۳۸۹.
۱۰. حرعاملی، محمد بن حسن، وسائل الشیعه، چاپ اول، نشر ذوی القربی، قم ۱۳۸۷.
۱۱. خمینی، روح الله، صحیفه نور، تهران، انتشارات وزارت و ارشاد اسلامی.
۱۲. دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، نشریه حوزه، ج ۲۶، مدرسه فقهت، <http://lib.eshia.ir>
۱۳. دهخدا، علی اکبر، فرهنگ دهخدا، مجموع جلدها، کتابخانه دیجیتالی بازار قائمیه، <http://www.ghbook.ir>
۱۴. شیخانی، علی باقر و اسحاقی، سید حسین، (۱۳۹۴)، سریر سخن اخلاق برای همه (چاپ اول)، قم.

۱۵. طاهره عطوفی کاشانی، مقاله شاخص، پژوهشکده باقرالعلوم، <http://pajoohe.ir>

۱۶. طباطبایی، محمد حسین، (۱۳۹۵)، سنن النبی، ترجمه علی حسینی (چاپ چهارم)، تهران، انتشارات اندیشه مولانا.

۱۷. طباطبایی، محمد حسین، ترجمه تفسیر المیزان، کتابخانه مدرسه فقاہت، <http://lib.eshia.ir>

۱۸. طبرسی، ابی علی الفضل بن الحسن، (۱۳۸۹)، مجمع البیان (چاپ اول)، تهران، انتشارات مرتضوی.

۱۹. عالم زاده نوری، محمد، (۱۳۸۹) سیمای آرمانی طلبه در نگاه مقام معظم رهبری (چاپ ششم)، قم، بوستان کتاب.

۲۰. عبده، محمد، الاعمال الکامله (جمع و تحقیق: دکتر محمد عماره) بیروت، مؤسسه العربیه للدراسه و النشر.

۲۱. علی احمد ناصح، اشکان دانش، راهکار های مقابله با خرافات از دیدگاه روایات اسلامی، دوره سوم، شماره

هفتم، تابستان ۹۳

۲۲. کلینی، محمد بن یعقوب بن اسحاق، (۱۳۹۳)، اصول کافی ج ۱، ترجمه محمود جعفر علی (چاپ اول)، قم،

انتشارات مبین اندیشه.

۲۳. مجلسی، محمد تقی، بحار الانوار، ج ۲، (۱۴۰۲)، بیروت، انتشارات مؤسسه الوفاء.

۲۴. _____، بحار الانوار، ج ۷۷، مؤسسه الوفاء (المکتبه الاسلامیه)، مدرسه فقاہت، <http://lib.eshia.ir>

۲۵. محدثی، جواد، (۱۳۹۳)، بر کرانه شرح چهل حدیث امام خمینی (چاپ چهارم)، قم، انتشارات مرکز نشر

هاجر.

۲۶. مصباح یزدی، محمد تقی، (۱۳۶۷)، الفروع من الکافی، (چاپ سوم)، بی جا، انتشارات دار الکتب الاسلامیه

۲۷. _____، (بی تا)، مباحثی درباره حوزه، مدرسه فقاہت، <http://lib.eshia.ir>

۲۸. _____، (۱۳۸۸)، مباحثی درباره حوزه (چاپ پنجم)، قم، انتشارات مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام

خمینی.

۲۹. _____، (۱۳۹۰)، طوفان فتنه و کشتی بصیرت، قم، انتشارات مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)

۳۰. _____،نظریه سیاسی اسلام ج ۲، چاپ ششم، قم، انتشارات مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی

(ره)

۳۱. مطهری، مرتضی، (۱۳۹۰)، سیری در سیره نبوی (چاپ پنجاه و ششم)، قم، انتشارات صدرا.

۳۲. _____، سیری در نهج البلاغه، مدرسه فقاہت، <http://lib.eshia.ir>

۳۳. مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه ج ۱۵، (۱۳۷۵) (چاپ سیزدهم)، تهران، انتشارات دارالکتب الاسلامیه.

۳۴. _____، تفسیر نمونه، کتابخانه مدرسه فقاہت، <http://lib.eshia.ir>

۳۵. موسوی کاشمری، سیدمهدی، (۱۳۸۹)، روشهای تربیت، قم، مؤسسه بوستان کتاب

۳۶. مهدی رحیمی، مقاله خودسازی و تهذیب نفس در معارف دین، <http://rasekhoon.net>

۳۷. ویکی پدیا دانشنامه آزاد، مقاله طلبه؛ <https://fa.wikipedia.org>

۳۸. ویکی فقه، مقاله ساده زیستی، <http://wikifeqh.ir>